

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2019
NELJÄNNEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen neljänneksi lisätalousarvioksi vuodelle 2019.

Helsingissä 31 päivänä lokakuuta 2019

Pääministeri

ANTTI RINNE

Valtiovarainministeri *Mika Lintilä*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2019 *neljänneksi* lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Taluskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista. Maailmantalouden kasvu hidastuu kuluvana vuonna kauppakonflikteihin liittyvän epävarmuuden takia.

Vuonna 2019 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,5 %. Suomen vientikysynnän kasvu hidastuu voimakkaasti v. 2019. Suomen tärkeimmistä vientimarkkinoista Saksan talouden näkymät ovat heikot. Vientiteollisuuden näkymät eivät ole merkittävästi heikentyneet, mutta tavaravienin kasvu jää vaatimattomaksi muilla toimialoilla paitsi meriteollisuudessa.

Yksityisten investointien arvioidaan kääntyvän laskuun vuoden 2019 aikana. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat, mutta myös tuotannollisten investointien kasvu hidastuu kansainvälisen talouden suhdanteen heikentyessä. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu ripeänä v. 2019, sillä kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu on lähes 2 %. Vuonna 2019 yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousu sekä työllisyyden koheneminen.

Työllisten määrä nousee 0,9 % v. 2019, joskin suuri osa tämän vuoden kasvusta tulee perintönä viime vuoden viimeiseltä neljännekseltä ja alkuvuonna 2019 työllisyys ei ole enää parantunut. Koko vuoden 2019 työllisyysasteen ennakoitaan nousevan 72,5 prosenttiin. Työttömyys on alentunut edelleen, mutta hitaasti. Työllisyyden kasvun vetämänä työttömien määrä vähenee myös v. 2019. Ennuste koko vuoden 2019 työttömyysasteeksi on 6,5 %.

Vuonna 2019 sopimuskorotukset nousevat ja niiden päälle tulevien palkkaliukumien ennakoitaan kasvavan nimellisansioiden noustessa 2,7 %. Työllisyyden yhä kasvaessa koko talouden palkkasumman ennakoitaan kasvavan tänä vuonna 3,7 %.

Ennuste vuoden 2019 inflaatioksi on 1,1 %. Ansiotason kehityksen myötä palveluiden hintojen odotetaan kasvavan viime vuotta nopeammin. Tavaroiden hintojen vaikutus inflatioon jää selvästi negatiiviseksi, jonka seurauksena pohjainflaatio jää edelleen vain noin prosenttiin.

Tuloarviot

Valtion saamien sekalaisten tulojen arvioidaan lisääntyvän 11,3 milj. eurolla. Tuloja kasvattaa mm. puolustushallinnon Foreign Military Sales (FMS) -maksujärjestelyyn liittyvät palautukset ja korkotuotot.

Valtion saamia omaisuustuloja kasvattaa järjestely, jossa Pohjolan Rautatiet Oy tulouttaa valtiolle 102 milj. euroa. Valtion omistama Pohjolan Rautatiet Oy perustettiin v. 2019 mm. suurten rai-deliikenneinvestointien edistämiseksi. Järjestelyllä pyritään varmistamaan pääoman säilyminen ja minimoimaan pääoman säilyttämiseen liittyviä kustannuksia sekä riskejä. Vastaava määräraha ehdotetaan budjetoitavaksi yhtiön Turun ja Tampereen suunnan nopeiden ratayhteyksien suun-

nittelukustannuksiin ja toiminnan organisoinnista syntyviin sekä muihin kustannuksiin. Näin ollen järjestelyllä ei ole vaikutusta valtion rahoitusasemaan.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 114 milj. euron lisäys ja määrärahojen 95 milj. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2019 neljäs lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 19 milj. eurola. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2019 arvioidaan noin 2,4 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2019 lopussa arvioidaan olevan noin 107 mrd. euroa, mikä on noin 44 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2018 Tilinpäätös	2019 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	2019 Hallituksen esitys	2019 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)	55 242	55 975	95	56 070
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	1 150	1 180	24	1 204
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	54 884	53 551	114	53 665
— Verotulot	44 373	45 521	-	45 521
— Muut tulot	10 512	8 030	114	8 144
Nettolainanotto ja velanhallinta				
(mom. 15.03.01)	-986	2 424	-19	2 404
— Nettolainanotto	-879	2 474	-19	2 454
— Velanhallinta	-107	-50	-	-50

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi 226 milj. eurolla. Vuoden 2019 kehysmenojen taso olisi 44 776 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennekorjaukset huomioon ottaen vuoden 2019 kehystaso on 44 807 milj. euroa. Jakamattomaksi varaukseksi jää 31 milj. euroa, joka voidaan siirtää vuodelle 2020 käytettäväksi kertaluonteisiin menoihin, ellei se tule käytetyksi lisätalousarvioissa v. 2019.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2019
25.01.20	Ajoitusmuutos ns. WinCapita-korvausten maksatuksissa	-20,0
26.10.21	KEJO-hankkeeseen liittyvä uudelleenbudjetointi	1,5
26.30.01, 28.70.05	Pelastustoimen uudistuksen tietohallintoon ja tietojärjestelmiin liittyvä uudelleenbudjetointi. Määräraha siirretään momentilta 26.30.01 momentille 28.70.05.	2,4

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2019
30.10.43, 30.20.43	Uudelleenbudjetointi Manner-Suomen maaseudun maaseutuohjelman sisällä. Samalla määräraha siirretään momentilta 30.10.43 momentille 30.20.43.	26,1
31.01.88	Tuloutus Pohjolan Rautatiet Oy:ltä ja vastaavan määrärahan budjetointi uudelleen momentilla 31.01.88. Läpivirtauserä, vastaava tulo momentilla 13.03.01.	102,0
31.10.78	Tampereen rantaväylä ja Fennovoiman tieyhteys -hankkeisiin liittyvä uudelleenbudjetointi	8,6
32.50.64	Ajoitusmuutos Suomen rakennerahasto-ohjelman maksatuksissa	-13,7
Yhteensä		106,9

Tuki Kuopion iskun jälkihoitoon

Kuopiossa 1.10.2019 tapahtuneen väkivaltaisen iskun jälkihoitoon ehdotetaan sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle 0,6 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle 0,4 milj. euroa. Ehdotetun lisämäärärahan tavoitteena on varmistaa mm. riittävän traumahoidon ja psykososiaalisen tuen järjestäminen. Lisäksi Savon koulutuskuntayhtymälle iskusta aiheutuneita ylimääräisiä kustannuksia ehdotetaan korvattavaksi, mikä mahdollistaa koulutuksen sujuvan jatkumisen ja tilanteen normalisoitumiseksi tarvittavat muut toimet.

Valtorin maksujen korotukset

Valtioneuvoston kanslian, sisäministeriön ja puolustusministeriön hallinnonalojen määrärahoihin ehdotetaan yhteensä noin 1 milj. euron lisäystä Valtorin valvonta- ja tilannekuvapalvelun palvelumaksujen korotuksista aiheutuvien menojen kattamiseen.

Valtioneuvoston kanslia

Kansainvälisen tasa-arvopalkinnon (International Equality Prize) avustusmenojen maksamiseen ehdotetaan 300 000 euroa.

Oikeusministeriön hallinnonala

Yksityisille oikeusavustajille maksettaviin korvauksiin ehdotetaan 0,3 milj. euron lisäystä julkis-selvityksistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Sisäministeriön hallinnonala

Poliisin EU-puheenjohtajuuskauden turvamenojen osoittauduttua ennakoitua suuremmiksi ehdotetaan poliisin toimintamenoihin lisäystä 4 milj. euroa. Rahankeräyslain muutoksen johdosta Rabita-tietojärjestelmän päivitysmenoihin ehdotetaan 0,48 milj. euroa. Poliisin ja muiden turvallisuusviranomaisten kenttäjohtamisjärjestelmä (Kejo) -hankkeen loppuunsaattamiseen ehdotetaan 2 milj. euroa.

Jussarön saaren öljyvahingon korvaamismenoja varten ehdotetaan Rajavartiolaitokselle rahoitusta 0,94 milj. euroa ja Suomen talousalueella tapahtuneen öljyvahingon torjuntakustannuksien kattamiseen ehdotetaan 1,2 milj. euroa.

Hätäkeskusjärjestelmän toiminnan turvaamiseen ehdotetaan 2,7 milj. euroa.

Maahanmuuttoviraston toiminnan turvaamiseen v. 2019 ehdotetaan 4,7 milj. euroa ja viraston välttämättömiin ICT-menoihin 1,1 milj. euroa lisärahoitusta.

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetaan valtioneuvoston 19.9.2019 tekemän Laivue 2020 -hankintapäätöksen toteuttamisen mahdollistamiseksi tilausvaltuuden enimmäismäärän lisäämistä 93,48 milj. eurolla ja määrärahan lisäystä 2,3 milj. eurolla.

Grob-koulutuslentokoneiden modifiointiin ehdotetaan 3 milj. euron lisäystä.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Verohallinnolle, Tullille ja Valtion tietotekniikkakeskus Valtorille ehdotetaan kertaluonteisia määrärahalisäyksiä yhteensä noin 12,5 milj. euroa lainsäädäntömuutosten ja välttämättömien ICT-investointien takia. Kansallisen Tulorekisterin laajentamiseen ehdotetaan yhteensä 19 milj. euroa, josta 4 milj. euroa on uudelleenbudjetoitua määrärahaa.

Ehdotetaan, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan luovuttamaan Helsingin Keski-Pasilan kaupunginosassa sijaitseva kiinteistövarallisuus vähintään 34 milj. euron myyntihinnalla. Lisäksi ehdotetaan, että eduskunta antaisi suostumuksensa Senaatti-kiinteistöille Jokioisissa sijaitsevan Jokioisten kartanon rakennuskannan ja niihin liittyvän pelto- ja metsäalueiden myynnin aloittamiseksi.

Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tukeen ja ohjaukseen ehdotetaan nettomääräisesti lisättävän 11,2 milj. euroa, josta 2,4 milj. euroa aiheutuu pelastustoimen uudistuksen tietohallintoon ja tietojärjestelmiin liittyvästä uudelleenbudjetoinnista.

Opetus- ja kulttuurinministeriön hallinnonala

Kansallisteatterin pienen näyttämön suunnittelukustannuksiin ehdotetaan lisättäväksi 1 milj. euroa rahapelitoiminnan jakamattomista tuotoista.

Suomen merenkulun kansalliskokeelmaan kuuluvan majakkalaiva Kemin kunnostamiseen ehdotetaan noin 0,9 milj. euroa.

Kansallisarkiston toimintamenoihin ehdotetaan 0,9 milj. euron lisäystä perustoiminnan edellytysten varmistamiseksi.

Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenoihin ehdotetaan noin 0,12 milj. euron lisäystä pilaantuneen maa-alueen puhdistamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Ruokaviraston toimintamenoihin ehdotetaan 3 milj. euron lisäystä viraston toiminnan turvaamiseen.

Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan 1 milj. euroa ja maanmittauslaitokselle 3 milj. euroa siirtoa valtiovarainministeriön hallinnonalalta johtuen edellisen hallituksen maakuntauudistukseen liittyneen säästöpäätöksen perumisesta. Maanmittauslaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan myös 0,2 milj. euron lisäystä järjestelmämuutoksista aiheutuviin menoihin, jotka johtuvat kansallista turvallisuutta alueiden käytössä ja kiinteän omaisuuden siirroissa varmistavista säästömuutoksista.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman (2014—2020) aloittamis- ja investointiavustuksista on peruuntunut myöntämisvaltuutta yhteensä 4,9 milj. euroa sekä kehittämisohjelman yritys- ja hanketuista on peruuntunut myöntämisvaltuutta 10,2 milj. euroa. Peruuntuneet valtuudet budjetoidaan uudelleen ohjelman täysimääräisen toteutumisen edistämiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Hailuodon kiinteän yhteyden valtuutta korotetaan 30,1 milj. eurolla 116,9 milj. eurosta 147 milj. euroon. Kustannusten kasvu johtuu erityisesti kiviaineksen arvioitua suuremmista kuljetuskustannuksista, eroosiosuojauksesta ja penkereen rakentamisesta. Lisäksi rakennusaika pitenee alkuperäisestä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

TE-toimistojen toimintamenoihin ehdotetaan TE-digihankkeen kustannuksiin 7 milj. euron ja tietokantahallintajärjestelmän vaihdosta aiheutuviin lisäkustannuksiin 2,9 milj. euron siirtoa julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden momentilta. Lisäksi TE-toimistojen toimintamenoihin ehdotetaan 1,4 milj. euron lisäystä tietokantahallintajärjestelmän ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin.

Julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin vuonna 2018 myönnetystä määrärahasta ehdotetaan 30 milj. euroa peruutettavaksi ja uudelleenbudjetoitavaksi.

ELY-keskusten toimintamenoihin ehdotetaan yhteensä noin 2,9 milj. euron lisäystä, josta 1,8 milj. euroa on siirtoa valtiovarainministeriön hallinnonalalta johtuen edellisen hallituksen maakuntauudistukseen liittyneen säästöpäätöksen perumisesta.

Valtionavustukseen yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen ehdotetaan 290 000 euron lisäystä pk-yrityksille suunnattavaan työsuhdeneuvontaan.

Tutkimus- ja innovaatiotoimintaan myönnettävien lainojen arviomäärärahaan ehdotetaan 15 milj. euron lisäystä maksatusarvioiden tarkentumisen vuoksi.

Rakennerahastojen purkautuneet ja loppuohjelmakaudesta purkautuviksi arvioidut 60,1 milj. euron myöntämisvaltuudet ehdotetaan uudelleen budjetoitavaksi ohjelmakauden 2014—2020 täysimääräisen toteutumisen varmistamiseksi. Ennakoitua pienempien maksatusten vuoksi EU-rakennerahastomomentin määräraha-arviota ehdotetaan vähennettäväksi 30 milj. euroa.

Uusiutuvan energian tuotantotukeen ehdotetaan 36 milj. euron lisäystä tuotantomäärän kasvun takia.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Lapsilisiin varattuun määrärahaan ehdotetaan 13 milj. euron ja asumistuen 70 milj. euron vähennystä. Työttömyysturvan valtionosuuksiin ehdotetaan kaikkiaan 80 milj. euron vähennystä. Valtionosuuden työttömyysetuuksien ansioturvan ja vuorottelukorvauksen kuluista arvioidaan olevan tänä vuonna 45 milj. euroa aiemmin ennakoitua pienempi. Perusturvan kohdalla vähennys on 40 milj. euroa. Toimeentulotukeen varattuun määrärahaan ehdotetaan 50 milj. euron vähennystä. Edellä mainitut muutokset aiheutuvat lähinnä tarvearvioiden tarkentumisesta.

Valtionosuutta sairausvakuutuksen kuluista ehdotetaan alennettavaksi 10 milj. eurolla, mikä aiheutuu valtion maksuosuuden tarkentumisesta vuoden 2018 alijäämän osalta. Valtion osuutta kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista ehdotetaan vähennettäväksi 30 milj. euroa, mikä on seurausta kansaneläkkeen saajamäärien alenemisestä ja eläkkeensaajan asumistuen saajien vähentymisestä. Valtion osuutta yrittäjän eläkelaista aiheutuvista menoista ehdotetaan korotettavan 0,9 milj. eurolla tarvearvion tarkentumisen seurauksena.

Valtion korvausta sota- ja sotilasinvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin ja eräisiin kuntoutustoiminnan kuluihin ehdotetaan alennettavan yhteensä noin 13,2 milj. eurolla. Määräraharakenteen aleneminen liittyy saajamäärien vähentymiseen. Rintamaveteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin ehdotetaan yhteensä 29,2 milj. euron lisämäärärahaa, jotta kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin. Lisämäärärahasta noin 0,6 milj. euroa kohdennetaan rintamaveteraanien kuntoutukseen ja loput kotona asumista tukeviin palveluihin kuntien ilmoittavan lisätarpeen mukaisesti.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Purkuakordien enimmäismäärää ehdotetaan kasvatettavan 2 milj. eurolla valtion tukeman asuntokannan sopeuttamiseksi väestöä menettävillä alueilla. Erityisryhmien investointiavustuksen tasoon ehdotetaan 2 milj. euron vähennystä.

Korkomenot

Valtionvelan korkomenoihin ehdotetaan 24 milj. euron lisäystä. Lisämäärärahan tarve aiheutuu etenkin negatiivisen korkotason aiheuttamasta emissiovoitosta viitelainan emission yhteydessä syyskuussa, mitä vastaavat korkosuojausten menot ovat kasvaneet.

Eduskunnan vuodelle 2019 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	124 939 000	-	124 939 000
22. Tasavallan presidentti	20 076 000	-	20 076 000
23. Valtioneuvoston kanslia	271 263 000	924 000	272 187 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 135 595 000	-	1 135 595 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	978 867 000	-21 595 000	957 272 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	1 504 728 000	27 868 000	1 532 596 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	3 140 028 000	6 586 000	3 146 614 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	17 738 895 000	75 395 000	17 814 290 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 458 845 000	2 857 000	6 461 702 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 623 733 000	53 874 000	2 677 607 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 991 741 000	110 620 000	3 102 361 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 541 663 000	52 515 000	2 594 178 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	15 058 652 000	-238 050 000	14 820 602 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	205 284 000	-21 000	205 263 000
36. Valtionvelan korot	1 180 410 000	24 000 000	1 204 410 000
Yhteensä	55 974 719 000	94 973 000	56 069 692 000

Eduskunnan vuodelle 2019 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	45 521 025 000	-	45 521 025 000
12. Sekalaiset tulot	5 818 579 000	12 160 000	5 830 739 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 146 367 000	102 000 000	2 248 367 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	65 114 000	-	65 114 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	53 551 085 000	114 160 000	53 665 245 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	2 423 634 000	-19 187 000	2 404 447 000
Yhteensä	55 974 719 000	94 973 000	56 069 692 000

Vuoden 2019 IV lisätalousarvio

TULOARVIOT

	Osasto 12	€
12. SEKALAISET TULOT		12 160 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala		1 100 000
99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot, lisäystä		1 100 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala		1 000 000
10. Tuomioistuintulot, vähennystä		-3 000 000
20. Ulosottomaksut, lisäystä		4 000 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala		7 000 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä		7 000 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		1 600 000
25. Metallirahatulot, lisäystä		700 000
93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen, lisäystä		900 000

Osasto 13

13

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	1 460 000
88. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapeliominnan tuotoista, lisäystä	1 000 000
99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä .	460 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOJEN TULOUTUKSET	102 000 000
03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot	102 000 000
01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot, lisäystä	102 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	-19 187 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	-19 187 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, vähennystä	-19 187 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**94 973 000**

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23		€
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA		924 000
01. Hallinto		524 000
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		524 000
90. Muut menot		400 000
21. Kunniamerkit (arviomääräraha), lisäystä		100 000
59. Avustus tasa-arvopalkinnon maksamiseen (siirtomääräraha 2 v) ...		300 000
Pääluokka 24		
24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA		—
10. Kriisinhallinta		—
20. Suomalaisien kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (siirtomääräraha 2 v)		—
Pääluokka 25		
25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		-21 595 000
01. Ministeriö ja hallinto		-14 895 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		—
20. Erityismenot (arviomääräraha), vähennystä		-19 650 000
29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä		4 755 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu		300 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha), lisäystä		300 000
50. Vaalimenot		-7 000 000
20. Vaalimenot (arviomääräraha), vähennystä		-7 000 000

Pääluokka 26

26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA		27 868 000
01. Hallinto		13 425 000
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä .		-82 000
04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-105 000
20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä ...		-88 000
24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		12 500 000
25. Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		1 200 000
10. Poliisitoimi		8 397 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		4 880 000
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		17 000
21. KEJO-hankkeen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		3 500 000
20. Rajavartiolaitos		1 070 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä .		1 070 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta		3 330 000
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		5 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		2 725 000
20. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä		600 000
40. Maahanmuutto		1 646 000
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		5 846 000
22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-4 200 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		6 586 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus		6 586 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-1 253 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v), lisäystä		7 839 000

Pääluokka 28

28.	VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	75 395 000
01.	Hallinto	10 155 000
01.	Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	155 000
29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000
10.	Verotus ja tulli	12 157 000
01.	Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 617 000
02.	Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 940 000
63.	Takaisin maksetut verot (arviomääräraha), lisäystä	3 600 000
20.	Palvelut valtioyhteisölle	4 000 000
10.	Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen investointimenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 000 000
88.	Senaatti-kiinteistöt	—
50.	Eläkkeet ja korvaukset	1 572 000
63.	Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha), lisäystä	1 572 000
70.	Valtionhallinnon kehittäminen	30 685 000
05.	Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	11 200 000
20.	Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	485 000
21.	Kansallisen tulorekisterin toteutus (siirtomääräraha 3 v)	19 000 000
80.	Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	-3 174 000
30.	Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), lisäystä	2 426 000
31.	Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha), vähennystä	-5 200 000
33.	Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha), vähennystä	-400 000
90.	Kuntien tukeminen	4 100 000
30.	Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha), lisäystä	4 100 000
91.	Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen	15 000 000
41.	Energiaverotuki (arviomääräraha), lisäystä	15 000 000

Pääluokka 29		17
92. EU ja kansainväliset järjestöt		900 000
20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		900 000
69. Maksut Euroopan unionille (siirtomääräraha 3 v)		—

Pääluokka 29		
29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA		2 857 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot		-15 000
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-15 000
10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus		—
20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)		—
20. Ammatillinen koulutus		400 000
21. Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		400 000
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus		—
02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		900 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha), vähennystä		-900 000
80. Taide ja kulttuuri		2 472 000
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		115 000
52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha), lisäystä		1 000 000
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		1 357 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	53 874 000
01. Hallinto ja tutkimus	486 000
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 000 000
05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	71 000
23. Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-585 000
10. Maaseudun kehittäminen	-20 000 000
40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)	—
43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-20 000 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)	—
20. Maa- ja elintarviketalous	68 314 000
01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 314 000
43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja eituotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	65 000 000
40. Luonnonvaratalous	1 858 000
21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	200 000
51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 658 000
64. Metsähallitus	16 000
50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	16 000
70. Maanmittaus ja tietovarannot	3 200 000
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 200 000

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	110 620 000
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	100 475 000
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	135 000

Pääluokka 32

19

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-1 660 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	102 000 000
10. Liikenneverkko	9 460 000
01. Väyläviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	460 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	380 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—
78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	8 620 000
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	—
20. Liikenteen ja viestinnän viranomaispalvelut	300 000
01. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	300 000
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	—
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—
50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut	385 000
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	385 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	52 515 000
01. Hallinto	3 183 000
02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 885 000
21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	40 000
40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	258 000
20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	15 000 000
46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)	—
47. Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset (arviomääräraha) ...	—
83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha), lisäystä	15 000 000
30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka	31 372 000
01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	11 240 000
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	20 132 000

Pääloukka 33

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä	-3 140 000
01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-280 000
03. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-2 700 000
05. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-160 000
50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka	-30 000 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha), vähennystä	-30 000 000
60. Energiapolitiikka	36 100 000
42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)	—
44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha), lisäystä	36 100 000
70. Kotouttaminen	—
03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	—
30. Valtion korvaukset kotoutumisesta (arviomääräraha)	—

Pääloukka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-238 050 000
01. Hallinto	500 000
04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000
02. Valvonta	511 000
05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	120 000
08. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen käyttöä hallinnoivan lupaviranomaisen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—
20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha), lisäystä	391 000
03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	—
04. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	125 000
25. Kansallinen genomikeskus, kansallinen syöpäkeskus ja lääkekehityskeskus (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-125 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut	-133 000 000
51. Lapsilisät (arviomääräraha), vähennystä	-13 000 000
54. Asumistuki (arviomääräraha), vähennystä	-70 000 000
57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha), vähennystä	-50 000 000
20. Työttömyysturva	-85 000 000
50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha), vähennystä	-45 000 000
52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha), vähennystä	-40 000 000
30. Sairausvakuutus	-10 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-10 000 000
40. Eläkkeet	-29 100 000
52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	900 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-30 000 000
50. Veteraanien tukeminen	16 000 000
52. Valtion korvaus sota- ja sotilasinvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-10 238 000
55. Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-3 000 000
56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	13 238 000
58. Rintamaveteraanien kotiin vietävät palvelut (arviomääräraha), lisäystä	16 000 000
60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto	600 000
65. Lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen vahvistaminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	600 000
90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen	1 439 000
50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 439 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	-21 000
01. Ympäristöhallinnon toimintamenot	-99 000
01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-99 000
04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	78 000
20. Ympäristövahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)	—
52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	78 000
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	—
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—

Pääluokka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	24 000 000
01. Valtionvelan korko	24 000 000
90. Valtionvelan korko (arviomääräraha), lisäystä	24 000 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**94 973 000**

TULOARVIOT

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

24. Ulkoministeriön hallinnonala

99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomen Venäjän ja Kiinan edustustoista saatavien viisumien käsittelymaksutulojen lisääntymisestä.

2019 IV lisätalousarvio	1 100 000
2019 talousarvio	37 572 000
2018 tilinpäätös	56 142 266
2017 tilinpäätös	41 166 609

25. Oikeusministeriön hallinnonala

10. Tuomioistuintulot

Momentilta vähennetään 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Sähköisesti suppealla haastehakemuksella vireille tulleiden asioiden osuus on kasvanut, minkä vuoksi tulokertymä pienenee aiemmin arvioidusta.

2019 IV lisätalousarvio	-3 000 000
2019 talousarvio	45 800 000
2018 tilinpäätös	45 297 275
2017 tilinpäätös	46 923 115

20. Ulosottomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 4 000 000 euroa.

Selvitysosa: Ulosoton maksutulot kasvat aiemmin arvioidusta perintätuloksen kasvun myötä.

2019 IV lisätalousarvio	4 000 000
2019 talousarvio	73 000 000
2018 tilinpäätös	80 144 182
2017 tilinpäätös	77 279 827

27. Puolustusministeriön hallinnonala

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 7 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Foreign Military Sales (FMS) -maksujärjestelyyn liittyvistä palautuksista ja korkotuotoista.

2019 IV lisätalousarvio	7 000 000
2019 talousarvio	2 600 000
2018 tilinpäätös	8 289 880
2017 tilinpäätös	13 591 465

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

25. Metallirahatulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 700 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että momentille kertyviä tuloja saa käyttää metallirahojen suunnittelusta, valmistuksesta, jakelusta, myynnistä, markkinoinnista, varastoinnista, ostamisesta, takaisinlunastuksesta ja hävityksestä sekä myös edellä mainittuihin liittyvistä tarkastuksista ja laadunvarmistustoimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys johtuu käyttörahojen nettoliiikkeellelaskutulojen kasvusta.

2019 IV lisätalousarvio	700 000
2019 I lisätalousarvio	5 050 000
2019 talousarvio	50 000
2018 tilinpäätös	-3 045 443
2017 tilinpäätös	5 933 398

93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys johtuu tarkentuneesta arviosta ja Suomen EU-puheenjohtajuuskauden lisätulosta.

Vastaavat menot on budjetoitu momentille 28.92.20.

2019 IV lisätalousarvio	900 000
2019 talousarvio	1 700 000
2018 tilinpäätös	2 142 944
2017 tilinpäätös	1 707 663

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

88. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotoista

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu aiempina vuosina myönnettyjen valtionavustusten palautuksista. Tulojen lisäystä vastaava määräraha on tarkoitus käyttää momentilta 29.80.52 Kansallis-teatterin peruskorjauksen suunnitteluun.

2019 IV lisätalousarvio	1 000 000
2019 talousarvio	563 814 000
2018 tilinpäätös	572 100 000
2017 tilinpäätös	554 686 000

99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 460 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomenlinnan hoitokunnan muiden osapuolten kanssa yhdessä toteuttamien hankkeiden ulkopuolisten rahoitusosuuksien tuloutuksesta. Ulkopuolisina osuuk-sina saatuja tuloja vastaava määräraha on budjetoitu momentille 29.80.75.

2019 IV lisätalousarvio	460 000
2019 I lisätalousarvio	790 000
2019 talousarvio	4 000 000
2018 tilinpäätös	12 821 187
2017 tilinpäätös	8 594 575

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot

01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 102 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Pohjolan Rautatiet Oy:n tuloutuksesta valtiolle yhtiön pääoman säilymisen varmistamiseksi. Järjestelyllä pyritään minimoimaan pääoman säilyttämiseen liittyviä kustannuksia.

Vastaavat menot on budjetoitu momentille 31.01.88.

2019 IV lisätalousarvio	102 000 000
2019 I lisätalousarvio	-110 000 000
2019 talousarvio	1 933 000 000
2018 tilinpäätös	2 548 683 963
2017 tilinpäätös	1 745 662 107

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentilta vähennetään 19 187 000 euroa.

Selvitysosa: Nimellisarvoiseen nettolainanottoon merkitään vähennystä 19 187 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä on 2 454 447 000 euroa vuonna 2019. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä on 2 404 447 000 euroa vuonna 2019.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	2 454
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	2 404
2019 IV lisätalousarvio	-19 187 000
2019 III lisätalousarvio	678 006 000
2019 II lisätalousarvio	-136 184 000
2019 I lisätalousarvio	226 788 000
2019 talousarvio	1 655 024 000
2018 tilinpäätös	-985 765 656
2017 tilinpäätös	3 083 951 345

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23 VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 524 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 750 000 euroa hallitusvaihdoksen aiheuttamasta muutoksesta valtioneuvoston yhteisiin palveluihin, 25 000 euroa valtioneuvoston TUVE-laskujen hinnankorotukseen, 69 000 euroa siirtona momentilta 35.01.01 yhden henkilötyövuoden palkkaus- ja muiden menojen siirrosta, 60 000 euroa siirtona momenteilta 28.01.01, 29.01.01 ja 35.01.01 laajennettuun hankintatukeen, 105 000 euroa siirtona momentilta 26.01.04 Kriisinhallintakeskuksen palveluiden järjestämiseen sekä vähennyksenä 485 000 euroa siirtona momentille 28.70.20 Sitoumus2050.fi- ja Kokeilunpaikka.fi -kehittämistä koskevan tuottavuussopimuksen peruuttamisen johdosta.

2019 IV lisätalousarvio	524 000
2019 talousarvio	125 724 000
2018 tilinpäätös	127 656 000
2017 tilinpäätös	124 128 000

90. Muut menot*21. Kunniamerkit (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu veteraanien palkitsemisen jatkamisesta.

2019 IV lisätalousarvio	100 000
2019 talousarvio	640 000
2018 tilinpäätös	648 818
2017 tilinpäätös	808 680

59. Avustus tasa-arvopalkinnon maksamiseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena kansainvälisen tasa-arvopalkinnon maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Suomen hallituksen perustama kansainvälinen tasa-arvopalkinto (International Gender Equality Prize, IGEP) on määrä jakaa joulukuussa 2019. Palkinnon saaja osoittaa valtion myöntämän 300 000 euron palkinnon avustuksena valitsemalleen sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävälle kohteelle. Palkinto on tarkoitus jakaa joka toinen vuosi. Ensimmäisen kerran palkinto jaettiin vuonna 2017.

Kansainvälisen tasa-arvopalkinnon myöntämiseen liittyvät kulutusmenot maksetaan valtioneuvoston kanslian toimintamenomomentilta 23.01.01.

2019 IV lisätalousarvio	300 000
-------------------------	---------

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Kriisinhallinta

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusajan menot	870 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	1 985 000
05.	Yhteiset menot	10 294 000
08.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	7 260 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämeneihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin	2 450 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 161 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	15 225 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	470 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	1 215 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	8 321 000
19.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	1 391 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	526 000
Yhteensä		51 168 000

Selvitysosa: Käyttösuunnitelmaan lisätään kohta 01. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusajan menot, jolle ehdotetaan 870 000 euron määrärahaa. Määrärahalla katetaan vuonna 2020 koulutusjaksolla ja valmiudessa olevan EU:n taisteluosastoon osallistuvan panssaritiedustelujoukkueen vuodelle 2019 syntyviä kustannuksia. Tarvittavat määrarahat katetaan käyttösuunnitelmakohtasta 09.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	51 168 000
2018 tilinpäätös	57 999 000
2017 tilinpäätös	58 429 000

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös rikosentorjunnan arviointitutkimuksen palkintoja varten.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	20 783 000
2018 tilinpäätös	20 230 000
2017 tilinpäätös	20 357 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 19 650 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 19 950 000 euroa rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisten korvausten jäädessä WinCapita-asiassa aiempaa arvioitua pienemmiksi vuonna 2019 korvausten maksamisen siirtyessä seuraaville vuosille ja lisäyksenä 300 000 euroa muiden erityismenojen kuin WinCapita-asiasta maksettavien korvausten kasvusta johtuen.

2019 IV lisätalousarvio	-19 650 000
2019 talousarvio	31 093 000
2018 tilinpäätös	11 383 494
2017 tilinpäätös	13 782 775

29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 4 755 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kasvaneista IT-hankemenojen sekä europarlamenttivaalien ja hallinnonalalle siirrettyjen talous- ja velkaneuvonnan arvonlisäveromenoista.

2019 IV lisätalousarvio	4 755 000
2019 talousarvio	46 745 000
2018 tilinpäätös	46 740 474
2017 tilinpäätös	45 026 611

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 2 000 000 euroa konkurssilain (120/2004) mukaisten julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkioihin sekä julkisselvityksestä aiheutuvien muiden konkurssimenettelyn menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu siitä, että julkisselvityksiä on aloitettu aiempaa enemmän.

2019 IV lisätalousarvio	300 000
2019 talousarvio	75 255 000
2018 tilinpäätös	78 838 600
2017 tilinpäätös	79 098 060

50. Vaalimenot

20. Vaalimenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 7 000 000 euroa.

Selvitysosa: Maakuntavaaleja varten varattua määrärahaa ei tarvita, koska maakuntavaaleja ei pidetä vuonna 2019.

2019 IV lisätalousarvio	-7 000 000
2019 talousarvio	42 747 000
2018 tilinpäätös	17 573 796
2017 tilinpäätös	9 696 360

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 82 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 170 000 euroa siirtona momentille 28.01.01 ja lisäyksenä 88 000 euroa siirtona momentilta 26.01.20 määräaikaisesta tehtäväjärjestelystä johtuen.

2019 IV lisätalousarvio	-82 000
2019 I lisätalousarvio	104 000
2019 talousarvio	14 425 000
2018 tilinpäätös	13 974 000
2017 tilinpäätös	13 802 000

04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 105 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 23.01.01.

2019 IV lisätalousarvio	-105 000
2019 I lisätalousarvio	86 000
2019 talousarvio	1 480 000
2018 tilinpäätös	1 752 000
2017 tilinpäätös	1 439 000

20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 88 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 26.01.01.

2019 IV lisätalousarvio	-88 000
2019 talousarvio	8 017 000
2018 tilinpäätös	8 017 000
2017 tilinpäätös	8 517 000

24. *EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 12 500 000 euroa.

Vuoden 2017 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 12 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 12 200 000 euroa on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, mistä 12 000 000 euroa AMIF- ja ISF-B-rahoitusvälineiden määrärahaa ja 200 000 euroa SOLID-rahoitusvälineen määrärahaa.

Lisäyksestä 300 000 euroa aiheutuu SOLID-rahoitusvälineen rahoitusoikaisista ja jäsenvalti-osanktioista.

Rahoitettavat hankkeet ovat käynnistyneet suunniteltua hitaammin, joten myös niiden maksatukset ovat viivästyneet.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	12 500 000
2019 talousarvio	30 665 000
2018 tilinpäätös	18 875 000
2017 tilinpäätös	32 424 000

25. *Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomen talousalueella tapahtuneen öljyvahingon torjuntakustannuksista.

2019 IV lisätalousarvio	1 200 000
2019 talousarvio	5 500 000

10. Poliisitoimi

01. *Poliisitoimen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 880 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 4 000 000 euroa aiheutuu EU-puheenjohtajuuskauden menoista, 480 000 euroa Rabita-tietojärjestelmään tehtävistä muutoksista ja 400 000 euroa Valtorin turvallisuusverkon palvelumaksujen hinnankorotuksesta.

2019 IV lisätalousarvio	4 880 000
2019 I lisätalousarvio	1 600 000
2019 talousarvio	753 095 000
2018 tilinpäätös	738 069 000
2017 tilinpäätös	696 678 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 17 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Valtorin turvallisuusverkon palvelumaksujen hinnankorotuksesta.

2019 IV lisätalousarvio	17 000
2019 talousarvio	43 898 000
2018 tilinpäätös	34 877 000
2017 tilinpäätös	27 591 000

21. KEJO-hankkeen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 500 000 euroa.

Vuoden 2017 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 000 000 euroa aiheutuu kenttäjohtamisjärjestelmän toteuttamiseen tarvittavasta lisämäärärahasta ja 1 500 000 euroa peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	3 500 000
2019 talousarvio	7 330 000
2018 tilinpäätös	1 000 000
2017 tilinpäätös	5 792 000

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 070 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 940 000 euroa aiheutuu Jussarön lakkautetun merivartioaseman öljyvahinkoon liittyvästä valtion mahdollisesta korvausvastuusta ja 130 000 euroa Valtorin turvallisuusverkon palvelumaksujen hinnankorotuksesta.

2019 IV lisätalousarvio	1 070 000
2019 I lisätalousarvio	1 020 000
2019 talousarvio	234 690 000
2018 tilinpäätös	238 122 000
2017 tilinpäätös	231 029 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 euroa.

Vuoden 2018 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 2 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Valtorin turvallisuusverkon palvelumaksujen hinnankorotuksesta.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	5 000
2019 talousarvio	16 321 000
2018 tilinpäätös	17 802 000
2017 tilinpäätös	12 914 000

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 725 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 700 000 euroa aiheutuu hätäkeskustoiminnan turvaamisesta sekä hätäkeskusjärjestelmän toimintavarmuuden turvaamisesta ja 25 000 euroa Valtorin turvallisuusverkon palvelumaksujen hinnankorotuksesta.

2019 IV lisätalousarvio	2 725 000
2019 talousarvio	51 876 000
2018 tilinpäätös	49 855 000
2017 tilinpäätös	49 795 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu metsäpalojen tähyystoiminnan arvioitua suuremmista kustannuksista.

2019 IV lisätalousarvio	600 000
2019 talousarvio	1 966 000
2018 tilinpäätös	2 953 256
2017 tilinpäätös	2 316 836

40. Maahanmuutto

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 5 846 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 4 700 000 euroa aiheutuu maahanmuuttoviraston resurssien turvaamisesta vuonna 2019, 1 100 000 euroa välttämättömistä ICT-menoista ja 46 000 euroa Valtorin turvallisuusverkon palvelumaksujen hinnankorotuksista.

2019 IV lisätalousarvio	5 846 000
2019 II lisätalousarvio	100 000
2019 I lisätalousarvio	5 063 000
2019 talousarvio	28 611 000
2018 tilinpäätös	49 750 000
2017 tilinpäätös	57 850 000

22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 4 200 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneesta määrärahatarpeesta.

2019 IV lisätalousarvio	-4 200 000
2019 II lisätalousarvio	-100 000
2019 talousarvio	4 830 000
2018 tilinpäätös	3 800 000
2017 tilinpäätös	8 800 000

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 1 253 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 890 000 euroa Hughes MD500 -helikopterin vauriokorjauksesta ja 368 000 euroa Valtorin valvonta- ja tilannekuva- palvelun palvelumaksun korotuksesta johtuen sekä vähennyksenä 2 511 000 euroa siirtona momentille 27.10.18.

Laskeutumisharjoituksessa kesällä 2018 vaurioituneen helikopterin korjauskustannuksista saatiin kustannusarvio keväällä 2019. Helikopteria tarvitaan lentokoulutuksessa sekä erikoisjoukkojen ja viranomaisten tukemisessa.

Momentille 27.10.18 siirrettävää määrärahaa ei tarvita vielä kyberpuolustus- ja yhteinen infrastruktuuri -hankkeissa järjestelmien ylläpitoon, joten se voidaan siirtää käytettäväksi näissä hankkeissa materiaalin hankintaan ja suorituskyvyn rakentamiseen.

2019 IV lisätalousarvio	-1 253 000
2019 I lisätalousarvio	-6 563 000
2019 talousarvio	1 940 066 000
2018 tilinpäätös	1 939 124 000
2017 tilinpäätös	1 903 589 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 839 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuviin menoihin tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 183 289 000 euroa.

Valtuus

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2018 (PVKEH 2018) -tilausvaltuuden enimmäismäärää lisätään 93 480 000 eurolla 1 777 210 000 euroon tilausvaltuuden maksatusaikaa muuttamatta.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 328 000 euroa aiheutuu Laivue 2020 -aluksien hankinnasta, 3 000 000 euroa Grob-koulutuslentokoneiden modifioinnista ja 2 511 000 euroa siirrosta momentilta 27.10.01.

PVKEH 2018 -tilausvaltuuden enimmäismäärää lisäämällä mahdollistetaan Laivue 2020 -hankinnan toteuttaminen valtioneuvoston 19.9.2019 tekemän päätöksen mukaisesti.

Käytettynä hankittujen alkeis- ja peruslentokoulutuskoneiden modifiointi on osoittautunut 3 000 000 euroa arvioitua kalliimmaksi.

Momentilta 27.10.01 siirrettävää määrärahaa ei tarvita vielä kyberpuolustus- ja yhteinen infrastruktuuri -hankkeissa järjestelmien ylläpitoon, joten se voidaan siirtää käytettäväksi näissä hankkeissa materiaalin hankintaan ja suorituskyvyn rakentamiseen.

Momentin 27.10.18 sisällä 10 429 000 euroa kohdennetaan uudelleen indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvista menoista muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Tehtyjen muutosten jälkeen momentin määrärahasta arvioidaan käytettävän 603 456 000 euroa tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, 3 727 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 183 289 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Päätösosaan tehtyjen muutosten johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavanlaiseksi.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2019	2020	2021	2022	2023—	Yhteensä vuodesta 2019 lähtien
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2012) -tilausvaltuus	25 000					25 000
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2014) -tilausvaltuus	25 186	22 000				47 186
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2015) -tilausvaltuus	13 764					13 764
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2016) -tilausvaltuus	19 000	12 355				31 355
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2017) -tilausvaltuus	122 123	105 913	27 299	25 772	73 358	354 465
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuus	380 288	337 280	288 276	241 028	530 338	1 777 210
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2019) -tilausvaltuus	18 095	32 035	18 795	3 550		72 475
Valtuudet yhteensä	603 456	509 583	334 370	270 350	603 696	2 321 455

2019 IV lisätalousarvio	7 839 000
2019 I lisätalousarvio	8 177 000
2019 talousarvio	774 456 000
2018 tilinpäätös	525 842 000
2017 tilinpäätös	499 355 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 155 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että valtio saa luopua suorasta omistuksestaan Vimana Oy:ssä.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 170 000 euroa siirtona momentilta 26.01.01 rahanpesun torjuntaan ja vähennyksenä 15 000 euroa siirtona momentille 23.01.01 laajennettuun hankintatukeen.

Suostumuksen perusteella Vimana Oy:n osakkeet voidaan luovuttaa valtion kokonaan omistaman SoteDigi Oy:n omistukseen. Omistusjärjestely on yksi vaihtoehtoisista tavoista toteuttaa talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjaama valtion omistamien erityistehtävayhtiöiden SoteDigi Oy:n ja Vimana Oy:n yhdistäminen. Ratkaisun myötä valtio luopuisi yhtiön suorasta omistuksesta mutta välillisesti yhtiö jäisi valtion omistukseen. Vimana Oy:tä koskeva omistusrajamuutos edellyttää eduskunnan suostumusta valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 3 §:n mukaisesti.

2019 IV lisätalousarvio	155 000
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	31 046 000
2018 tilinpäätös	32 193 000
2017 tilinpäätös	30 295 000

29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu hallinnonalan virastojen ostoihin sisältyneiden arvonlisäverojen tarkentuneesta arviosta.

2019 IV lisätalousarvio	10 000 000
2019 talousarvio	120 780 000
2018 tilinpäätös	125 240 812
2017 tilinpäätös	121 692 436

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 617 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 473 000 euroa aiheutuu henkilöverotuksen suunnitelmallin uudistuksesta, 520 000 euroa Brexitin edellyttämistä investoinneista, 1 424 000 euroa osakesäästötilin ja säilyttäjärekisterin käyttöönotoista ja 1 200 000 euroa yhteisöjen tulonlähdejaon muuttamisesta.

2019 IV lisätalousarvio	4 617 000
2019 talousarvio	402 270 000
2018 tilinpäätös	378 088 000
2017 tilinpäätös	405 820 000

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 940 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) mukaisen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän perustamismenoista.

2019 IV lisätalousarvio	3 940 000
2019 talousarvio	164 228 000
2018 tilinpäätös	165 606 000
2017 tilinpäätös	159 837 000

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuonna 2012 tehdyn veronhuojennuspäätöksen mukaisista takaisinmaksuista, joita suoritetaan vuonna 2019 aiemmin arvioitua enemmän.

2019 IV lisätalousarvio	3 600 000
2019 talousarvio	24 600 000
2018 tilinpäätös	22 025 683
2017 tilinpäätös	10 660 949

20. Palvelut valtioyhteisölle

10. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen investointimenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tuotteistettujen palveluiden laajenemisen vaatimat lisäinvestoinnit sekä aktivoitava tuotekehitys. Lisämenot tuloutetaan tulevina vuosina asiakaslaskutuksena momentille 12.28.20.

2019 IV lisätalousarvio	4 000 000
2019 talousarvio	7 000 000
2018 tilinpäätös	10 000 000
2017 tilinpäätös	10 000 000

88. Senaatti-kiinteistöt

4. Valtuudet

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan luovuttamaan

— Jokioisten kunnassa sijaitsevaa valtion kiinteistövarallisuutta, joka muodostuu kiinteistöistä 169-402-4-0, 169-411-1-1, 169-402-2-4 ja 169-402-1-105 ja yhteensä noin 138 hehtaarin määräalasta kiinteistöistä 169-402-1-154, noin 3,2 hehtaarin määräalasta kiinteistöistä 169-402-1-89, noin 23,4 hehtaarin määräalasta kiinteistöistä 169-407-2-50, noin 7,8 hehtaarin määräalasta kiinteistöistä 169-404-1-496 sekä noin 4,2 hehtaarin määräalasta kiinteistöistä 169-408-1-1445 sekä näillä sijaitsevista rakennuksista

— Skanska CDF Oy:lle tai sen konserniyhtiölle tai sen täysin omistamalle tytäryhtiölle yksin tai yhdessä taikka näiden perustettavan/perustettavien yhtiöiden lukuun Helsingin kaupungin korttelissa 17106 sijaitsevasta kiinteistöistä 91-410-1-4 noin 6 290 m² määräalan, kiinteistöistä 91-432-1-23 noin 2 600 m² määräalan ja kiinteistöistä 91-436-3-9 noin 210 m² määräalan muodostettavat tontit vähintään 34 milj. euron hinnalla.

Selvitysosa: Ensimmäisen valtuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Jokioisten kunnassa, Kanta-Hämeen maakunnassa. Kyseessä on ns. Jokioisten kartanon rakennuskanta ja niiden yhteydessä olevien pelto- ja metsäalueiden luovutus. Kokonaisuus muodostuu yhteensä noin 186 hehtaarin suuruisista maa-alueista ja joilla on yhteensä yli 60 rakennusta (yhteensä noin 56 800 brm²). Omaisuuserä on tällä hetkellä Senaatti-kiinteistöjen, valtiovarainministeriön ja Metsähallituksen omistajahallinnassa, mutta se on tarkoitus keskittää Senaatti-kiinteistöille. Ympäristöministeriö on 29.6.2017 lausunnossaan todennut, että kohteella on oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetun lain (973/2002) 4 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisia huomattavia kulttuurihistoriallisia arvoja. Tästä syystä kohteen luovuttamiseen tarvitaan eduskunnan suostumus myynnin aloittamiseksi.

Toisen valtuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Helsingin kaupungissa, Keski-Pasilan kaupunginosassa. Avoimeen tarjousmenettelyyn perustuneessa myyntiprosessissa keskustatointojen tuotantoon tarkoitettua kiinteistövarallisuudesta saatu korkein ja hyväksytyksi tullut tarjous on ollut yhteensä noin 37 milj. euroa muodostuen alueen rakennusoikeuksien perusteella. Hinta vastaa omaisuuden käypää arvoa. Alueen tuetun asuntotuotannon lopullisesta määrästä ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) hyväksymästä enimmäiskerrosalahinnasta

riippuen lopullinen kauppahinta voi tarkentua tarjoustasoa alemmas ollen kuitenkin kaikissa tilanteissa vähintään valtuudessa esitetty 34 milj. euroa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	—
2018 tilinpäätös	—
2017 tilinpäätös	—

50. Eläkkeet ja korvaukset

63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 572 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu momentilta rahoitettavien, valtion toisten eläkelaitosten puolesta myöntämien eläkkeiden ennakoitua korkeammasta menosta.

2019 IV lisätalousarvio	1 572 000
2019 talousarvio	234 386 000
2018 tilinpäätös	216 324 634
2017 tilinpäätös	199 014 907

70. Valtionhallinnon kehittäminen

05. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 11 200 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahasta varataan 2 400 000 euroa pelastustoimen uudistuksen tietohallinnon ja tietojärjestelmien uudistamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Vuoden 2017 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 8 800 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 11 200 000 euroa tällä momentilla ja momentilla 26.30.01 peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista ja 5 800 000 euroa tasomuutoksena sekä vähennyksenä 5 800 000 euroa siirtona momenteille 30.01.01, 30.70.01 ja 32.01.02.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	11 200 000
2019 II lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	211 015 000
2018 tilinpäätös	198 970 000
2017 tilinpäätös	53 300 000

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 485 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 23.01.01 Sitoumus2050.fi- ja Kokeilunpaikka.fi-kehittämistä koskevan tuottavuussopimuksen peruuttamisen johdosta.

2019 IV lisätalousarvio	485 000
2019 talousarvio	4 260 000
2018 tilinpäätös	8 726 000
2017 tilinpäätös	49 730 000

21. Kansallisen tulorekisterin toteutus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 19 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansallisen tulorekisterin hankintaan ja kehittämiseen sekä kansallisen tulorekisterin hankinnan ja kehittämisen aiheuttamiin muihin lisämenoihin
- 2) tulorekisterihankkeen hankehallintaan, rekisterin ja sen hallinnoinnin vaatimusmäärittelyyn, hankintaprosessiin sekä rekisterin määrittelyyn, suunnitteluun, toteutukseen, testaukseen ja käyttöönoton vaatimaan valmisteluun.

Määrärahaa saa käyttää myös henkilöstön palkkaamiseen.

Vuoden 2017 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 4 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 4 000 000 euroa aiheutuu peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista ja 15 000 000 euroa tulorekisterin laajentamisesta eläkkeiden ja etuuksien ilmoittamiseen. Määrärahojen käytön ajoituksen muutos aiheutuu Katre-hankkeen toteuttamisajan pidentymisestä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	19 000 000
2018 tilinpäätös	15 663 000
2017 tilinpäätös	15 828 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle*30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 2 426 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 514 000 euroa aiheutuu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) perusteena olevien valtion vuoden 2019 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän muutoksesta ja 1 912 000 euroa Ahvenanmaan valtuuskunnan vahvistamasta vuoden 2018 lopullisesta tasoituksesta.

2019 IV lisätalousarvio	2 426 000
2019 III lisätalousarvio	-1 994 000
2019 II lisätalousarvio	1 340 000
2019 I lisätalousarvio	-648 000
2019 talousarvio	242 282 000
2018 tilinpäätös	244 648 862
2017 tilinpäätös	233 616 482

31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 5 200 000 euroa.

Selvitysosa: Ahvenanmaan valtuuskunnan 25.2.2019 tekemän päätöksen mukaan vuoden 2017 verohyvityksen määrä on 11 745 093 euroa.

2019 IV lisätalousarvio	-5 200 000
2019 talousarvio	17 000 000
2018 tilinpäätös	15 196 476
2017 tilinpäätös	23 945 287

33. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 400 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että Ahvenanmaan maakunnalle palautettava vuodelta 2018 maksettu arpajaisveron määrä on ennakoitua pienempi.

2019 IV lisätalousarvio	-400 000
2019 talousarvio	13 000 000
2018 tilinpäätös	12 413 124
2017 tilinpäätös	11 433 278

90. Kuntien tukeminen

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 4 100 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 2 340 000 euroa liittyen valtionosuuden laskennassa käytettävien määräytymistekijöiden muutokseen ja 1 860 000 euroa liittyen kotikuntakorvausten muutoksiin sekä vähennyksenä 100 000 euroa liittyen aloittavien koulujen rahoitukseen liittyvään vähennykseen.

2019 IV lisätalousarvio	4 100 000
2019 III lisätalousarvio	237 000 000
2019 talousarvio	8 491 577 000
2018 tilinpäätös	8 575 483 792
2017 tilinpäätös	8 605 673 665

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

41. Energiaverotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 5 000 000 euroa aiheutuu maatalouden energiatuotteiden ja 10 000 000 euroa energiaintensiivisten yritysten veronpalautusten ennusteiden päivittämisestä tiedossa olevien, vuonna 2019 maksettavien veronpalautusten perusteella.

2019 IV lisätalousarvio	15 000 000
2019 talousarvio	275 000 000
2018 tilinpäätös	272 634 094
2017 tilinpäätös	242 444 004

92. EU ja kansainväliset järjestöt

20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarkentuneesta arviosta ja Suomen EU-puheenjohtajuuskauden lisäkorvauksesta.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.28.93.

2019 IV lisätalousarvio	900 000
2019 talousarvio	1 700 000
2018 tilinpäätös	1 500 000
2017 tilinpäätös	1 500 000

69. Maksut Euroopan unionille (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Momentin määräraha on muutettu kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi, jotta voidaan varautua Iso-Britannian EU-eron mahdollisiin vaikutuksiin Suomen EU-maksuihin sekä maksujen painottumiseen nykyisen rahoituskauden viimeiselle vuodelle (2020) ja seuraavan rahoituskauden (2021—2027) ensimmäisille vuosille.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	2 069 000 000
2018 tilinpäätös	1 881 000 000
2017 tilinpäätös	1 903 000 000

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 15 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 23.01.01 ja aiheutuu laajennetusta hankintatuesta.

2019 IV lisätalousarvio	-15 000
2019 talousarvio	17 770 000
2018 tilinpäätös	17 777 000
2017 tilinpäätös	19 674 000

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa sää käyttää enintään 5 000 000 euroa viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuksen kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Muutos aiheutuu tarpeesta käyttää määrärahaa varhaiskasvatuksen kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 I lisätalousarvio	1 000 000
2019 talousarvio	14 487 000
2018 tilinpäätös	41 557 000
2017 tilinpäätös	34 016 000

20. Ammatillinen koulutus

21. Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Kuopiossa 1.10.2019 tapahtuneen väkivaltaisen iskun ja sen jälkihoidon aiheuttamista ylimääräisistä kustannuksista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön on tarkoitus myöntää avustus Savon koulutuskuntayhtymälle iskusta aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuksiin. Lisärahoituksella mahdollistetaan koulutuksen sujuva jatkuminen ja tilanteen normalisoitumiseksi tarvittavat muut toimet.

2019 IV lisätalousarvio	400 000
2019 II lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	26 579 000
2018 tilinpäätös	26 737 000
2017 tilinpäätös	10 511 000

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu lisärahoituksesta perustoiminnan välittömien tarpeiden rahoittamiseksi.

2019 IV lisätalousarvio	900 000
2019 talousarvio	19 457 000
2018 tilinpäätös	17 823 000
2017 tilinpäätös	17 960 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 900 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu valuuttakurssimuutoksista johtuvasta kansainvälisten jäsenmaksujen arvioitua pienemmästä määrärahatarpeesta.

2019 IV lisätalousarvio	-900 000
2019 talousarvio	19 972 000
2018 tilinpäätös	18 105 780
2017 tilinpäätös	19 317 316

80. Taide ja kulttuuri*03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 115 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu pilaantuneen maa-alueen puhdistamisesta aiheutuneista kustannuksista.

2019 IV lisätalousarvio	115 000
2019 talousarvio	2 109 000
2018 tilinpäätös	2 290 000
2017 tilinpäätös	2 121 000

52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Kansallisteatterin Pienen näyttämön peruskorjauksen suunnittelusta aiheutuvista menoista ja se katetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista.

2019 IV lisätalousarvio	1 000 000
2019 talousarvio	246 260 000
2018 tilinpäätös	238 839 355
2017 tilinpäätös	233 369 046

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 357 000 euroa.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	1 696 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	4 350 000
Yhteensä		6 046 000

Selvitysosa: Lisäyksestä 897 000 euroa aiheutuu Majakkalaiva Kemin kunnostuksesta ja kohdennetaan käyttösuunnitelmakohtaan 1.

Lisäyksestä 460 000 euroa aiheutuu Suomenlinnan hoitokunnan toteuttamien yhteishankkeiden ulkopuolisia rahoitusosuuksia vastaavasta määrärahasta ja kohdennetaan käyttösuunnitelmakohtaan 2. Ulkopuoliset rahoitusosuudet on tuloutettu momentille 12.29.99.

2019 IV lisätalousarvio	1 357 000
2019 I lisätalousarvio	790 000
2019 talousarvio	3 899 000
2018 tilinpäätös	3 688 000
2017 tilinpäätös	5 159 000

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 28.70.05 säästö päätöksen määrärahan palauttamisesta johtuen.

2019 IV lisätalousarvio	1 000 000
2019 talousarvio	21 984 000
2018 tilinpäätös	24 218 000
2017 tilinpäätös	26 184 000

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 71 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää yhteisrahoitteisessa toiminnassa ja yhteistoiminnassa hankkeiden rahoittajien rahoitusosuuksiin sisältyvien siirtomenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 30.01.23 kolmen kehittämishankkeen toteuttamiseen.

2019 IV lisätalousarvio	71 000
2019 II lisätalousarvio	900 000
2019 talousarvio	73 155 000
2018 tilinpäätös	70 570 000
2017 tilinpäätös	72 401 000

23. Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 585 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 71 000 euroa on siirtoa momentille 30.01.05, 314 000 euroa momentille 30.20.01 ja 200 000 euroa momentille 30.40.21.

2019 IV lisätalousarvio	-585 000
2019 talousarvio	585 000
2018 tilinpäätös	5 120 000
2017 tilinpäätös	1 420 000

10. Maaseudun kehittäminen

40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2019 saa tehdä ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 100 910 000 eurolla.

Selvitysosa: Valtuus on mitoitettu vuoden 2019 talousarviossa 96 000 000 euroksi. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman loppuneista, keskeytyneistä ja toteutumatta jääneistä maatalouden aloittamis- ja investointiavustuksista on peruuntunut valtuutta yhteensä 4 910 000 euroa, josta 95 000 euroa on nuoren viljelijän ja nuoren elinkeinonharjoittajan aloittamisavustuksia. Peruuntunut valtuus budjetoidaan uudelleen ohjelman täysimääräisen toteutumisen edistämiseksi.

Valtuuden lisäys (euroa)

	Talousarvio	Lisätalousarvio	Yhteensä
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2014—2020), josta			
— EU-osuus	40 320 000	2 062 000	42 382 000
— valtion osuus	55 680 000	2 848 000	58 528 000
Yhteensä	96 000 000	4 910 000	100 910 000

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	84 976 000
2018 tilinpäätös	75 276 000
2017 tilinpäätös	71 976 000

43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 20 000 000 euroa.

Vuoden 2018 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 45 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys, joka on siirtoa momentille 30.20.43, ja määrärahan peruuttaminen aiheutuvat ympäristökorvauksiin 26.3.2019 hyväksytyn Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman (2014—2020) ohjelmamuutoksesta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Talousarvio	Lisätalousarvio	Yhteensä
— EU-osuus	28 462 000	-8 400 000	20 062 000
— valtion osuus	39 305 000	-11 600 000	27 705 000
Yhteensä	67 767 000	-20 000 000	47 767 000

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	-20 000 000
2019 talousarvio	67 767 000
2018 tilinpäätös	67 767 000
2017 tilinpäätös	67 767 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arvio-määräraha)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2019 saa tehdä ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 135 583 000 eurolla, josta osoitetaan 52 052 000 euroa paikalliseen kehittämiseen liittyviä toimia varten sekä 83 531 000 euroa muita tältä momentilta rahoitettavia toimia varten.

Selvitysosa: Valtuus on mitoitettu vuoden 2019 talousarviossa 121 700 000 euroksi. Valtuutta ehdotetaan lisättäväksi yhteensä 13 883 000 eurolla, jolloin valtuutta on käytettävissä yhteensä 135 583 000 euroa vuonna 2019. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman loppuneista, keskeytyneistä ja toteutumatta jääneistä yritys- ja hanketuista on peruuntunut myöntämismäärästä 10 233 000 euroa, josta 4 403 000 euroa paikalliseen kehittämiseen liittyvistä toimista ja 5 830 000 euroa muita tältä momentilta rahoitettavia toimia varten. Peruuntunut valtuus ei sisällä valtakunnallisia hankkeita, vesiensuojeluhankkeita, Leader-ryhmien toimintarahaa eikä teknistä apua. Peruuntunut valtuus budjetoidaan uudelleen ohjelman täysimääräisen toteutumisen edistämiseksi.

Valtuuden lisäykseen sisältyy myös valtion vuoden 2018 talousarvioon otetusta ja jakamatta jääneestä myöntämismäärästä paikalliseen kehittämiseen liittyviä yritys- ja kehittämishankkeita varten kohdistettu 3 650 000 euroa. Valtuuden uudelleen budjetointi varmistaa valtuuksien riittävyyden kuluvana vuonna ja mahdollistaa sen käytön myös alkuvuonna 2020 ohjelman täysimääräisen toteutumisen edistämiseksi.

Valtuuden lisäys (euroa)

	Talousarvio	Lisätalousarvio	Yhteensä
Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma (ohjelmakausi 2014—2020), josta			
— EU-osuus	56 985 000	6 713 000	63 698 000
— valtion osuus	64 715 000	7 170 000	71 885 000
Yhteensä	121 700 000	13 883 000	135 583 000

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	180 700 000
2018 tilinpäätös	154 985 316
2017 tilinpäätös	126 821 126

20. Maa- ja elintarviketalous

01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 314 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 000 000 euroa aiheutuu viraston toimintaedellytysten turvaamisesta ja 314 000 euroa on siirtoa momentilta 30.01.23 Touko-järjestelmän kehittämiseen sekä viraston toiminnan kannalta välttämättömien tietojärjestelmien yhdenmukaistamiseen.

2019 IV lisätalousarvio	3 314 000
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	70 048 000

43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 65 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 20 000 000 euroa on siirtoa momentilta 30.10.43 ja 45 000 000 euroa momentin 30.10.43 peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia käytettäväksi ympäristökorvauksiin 26.3.2019 hyväksytyin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014—2020 ohjelmamuutoksen mukaisesti.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Talousarvio	Lisätalousarvio	Yhteensä
— EU-osuus	122 098 000	27 300 000	149 398 000
— valtion osuus	168 612 000	37 700 000	206 312 000
Yhteensä	290 710 000	65 000 000	355 710 000

2019 IV lisätalousarvio	65 000 000
2019 talousarvio	290 710 000
2018 tilinpäätös	290 710 000
2017 tilinpäätös	300 043 000

40. Luonnonvaratalous

21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 30.01.23 hydrologisen seurannan uudistamiseen.

2019 IV lisätalousarvio	200 000
2019 talousarvio	13 971 000
2018 tilinpäätös	13 565 000
2017 tilinpäätös	13 520 000

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 658 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kumotun kalastuslain (286/1982) mukaisista puutteellisten yhteystietojen takia jakamatta jääneistä ja vanhentuneista korvauksista vesialueiden omistajille, jotka voimassa olevan kalastuslain (379/2015) 132 §:n mukaisesti on palautettava alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kautta kalatalousalueille. Palautettavat korvaukset on tuloutettu vuonna 2018 momentille 12.30.99.

2019 IV lisätalousarvio	1 658 000
2019 talousarvio	10 536 000
2018 tilinpäätös	10 250 000
2017 tilinpäätös	8 850 000

64. Metsähallitus

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 16 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu eläkemaksurakenteen muutoksesta.

2019 IV lisätalousarvio	16 000
2019 talousarvio	7 491 000
2018 tilinpäätös	7 594 000
2017 tilinpäätös	5 514 000

70. Maanmittaus ja tietovarannot*01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 3 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 000 000 euroa on siirtoa momentilta 28.70.05 säästö päätöksen määrärahan palauttamisesta johtuen ja 200 000 euroa aiheutuu järjestelmämuutoksista, jotka aiheutuvat kansallista turvallisuutta alueiden käytössä ja kiinteän omaisuuden siirroissa varmistavista lakimuutoksista.

2019 IV lisätalousarvio	3 200 000
2019 talousarvio	40 080 000
2018 tilinpäätös	51 384 000
2017 tilinpäätös	47 452 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 135 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 31.01.21.

2019 IV lisätalousarvio	135 000
2019 talousarvio	14 589 000
2018 tilinpäätös	14 361 000
2017 tilinpäätös	15 171 000

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 1 660 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 135 000 euroa on siirtoa momentille 31.01.01, 460 000 euroa momentille 31.10.01, 680 000 euroa momentille 31.20.01 ja 385 000 euroa momentille 31.50.01.

2019 IV lisätalousarvio	-1 660 000
2019 talousarvio	1 660 000
2018 tilinpäätös	1 660 000
2017 tilinpäätös	1 660 000

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 102 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perustelut muutetaan seuraaviksi siten, että määrärahaa saa käyttää sijoitukseen Pohjolan Rautatiet Oy:n tai suoraan liikenne- ja viestintäministeriön omistukseen perustettavien hankeyhtiöiden osakepääomaan tai sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Maksettavaa pääomaa saa käyttää Pohjolan Rautatiet Oy:ssä, sen tytäryhtiöissä tai suoraan liikenne- ja viestintäministeriön omistukseen perustettavissa hankeyhtiöissä Turun ja Tampereen suunnan suunnittelukustannusten kattamiseen ja toiminnan organisoinnista syntyviin sekä muihin kustannuksiin. Valtion omistusosuuden suunnitteluyhtiöissä tulee olla vähintään 51 prosenttia. Pääomituksen edellytyksenä on, että kaupungit ja muut mahdolliset hyötyvät julkisyhteisöt sitoutuvat maksa-

maan syntyviä suunnittelun kokonaiskustannuksia siten, että valtion osuudeksi niistä jää enintään 51 prosenttia. Hankeyhtiöissä voisi olla myös muita osakkaita edellyttäen, että yhtiössä säilyisi julkisomisteinen määräenemmistö. Valtio ei luovuta miltään osin päätösvaltaansa perustettavalle hankeyhtiölle taloudellisesti tai yhteiskunnallisesti merkittävissä asioissa.

Enintään 1 000 000 euroa saa käyttää liikenne- ja viestintäministeriön toimialaan liittyviin yritys- ja omistusjärjestelyihin, yhtiöittämissiin, niitä valmisteleviin toimenpiteisiin sekä toimialan yhtiöiden omistajaohjaukseen liittyen:

- 1) niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtioenemmistöisten yhtiöiden tai valtion osakkuusyhtiöiden osakeannissa taikka uusia valtioenemmistöomisteisia yhtiöitä perustettaessa
- 2) muiden omistus- ja yritysjärjestelyistä, yhtiöittämisistä ja niiden valmistelusta sekä toimeenpanosta aiheutuvien menojen sekä valtion osakemyynteihin ja omistajaohjaukseen liittyvien, muiden kuin toimintamenomomentille kuuluvien menojen maksamiseen
- 3) osakeyhtiölain (624/2006) 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien, kuten vaihtovelkakirjalainojen, merkitsemiseen tai johdannaissopimuksista aiheutuvien välittömien menojen maksamiseen. Jos merkintä perustuu lainaan, osakkeiksi muutettavissa oleva laina saa olla vakuudeton.

Selvitysosa: Valtion omistama Pohjolan Rautatiet Oy perustettiin vuonna 2019 muun muassa suurten raideliikenneinvestointien edistämiseksi. Valtio on pääomittanut yhtiötä osakkein, joiden myyntitulot olivat varainsiirtoverojen jälkeen 102 700 000 euroa 1.3.2019. Pohjolan Rautatiet Oy tulouttaa valtiolle 102 000 000 euroa. Järjestelyllä pyritään varmistamaan pääoman säilyminen ja minimoimaan pääoman säilyttämiseen liittyviä kustannuksia sekä riskejä.

Liikenne- ja viestintäministeriö käynnistää alustavat neuvottelut raideliikenneinvestoinneista hyötyvien kuntien ja muiden julkisyhteisöjen kanssa Turun tunnin juna -hankeyhtiön sekä Suomi-rata -hankeyhtiön perustamiseksi toteuttamaan infrastruktuurihankkeiden suunnittelua. Valtion rahoituksella on tarkoitus kattaa enintään 51 % infrastruktuurihankkeiden suunnittelun kustannuksista sekä muista yhtiön toiminnan edellyttämistä kustannuksista. Tarkoitus on, että valtio omistaisi hankeyhtiöistä perustamisvaiheessa vähintään 51 %.

Yhtiöt on tarkoitus perustaa ja pääomittaa vasta sen jälkeen, kun valtio ja kunnat ja mahdollisesti muut hankkeesta hyötyvät julkisyhteisöt ovat päässeet neuvottelutulokseen suunnittelun rahoittamisesta, lähtökohdista hankkeiden suunnittelulle ja suunnittelun ohjaamisesta koskevasta yhteistyöstä ja hyötyjen selvittämisestä.

Tarkoitus on, että Tampereen suunnan hankeyhtiö Suomi-rataan osoitettaisiin enintään 76 500 000 euroa ja hankeyhtiö Turun tunnin junaan enintään 38 250 000 euroa suunnittelukustannusten kattamiseen sekä hankeyhtiöiden toiminnan organisoinnista syntyviin ja muihin kustannuksiin enintään 3 650 000 euroa. Hankeyhtiöiden rahoituksessa on huomioitu vuoden 2020 talousarvioesitykseen ehdotettu 15 700 000 euron pääomitus momentilta 31.01.88.

Liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa olevia yhtiöitä ovat Traffic Management Finland Oy, Cinia Oy ja Pohjolan Rautatiet Oy. Lisäksi ministeriön toimialaan kuuluu Yleisradio Oy, jonka ohjauksesta vastaa eduskunnan valitsema hallintoneuvosto.

Omistus- ja yritysjärjestelyistä, yhtiöittämisistä ja niiden valmistelusta sekä toimeenpanosta ja osakemyynneistä aiheutuvia tai niihin liittyviä menoja ovat järjestelyistä ja toimenpiteistä sekä niiden valmistelusta aiheutuvien kustannusten lisäksi sellaiset kauppahinnan osittaiset palautukset, jotka perustuvat kauppakirjassa oleviin hinnantarkistusta tai myyjän maksettavaksi tulevia korvauksia koskeviin sopimusehtoihin. Omistajaohjaukseen liittyviä menoja ovat osakkeiden ja arvo-osuuksien hallinnointikustannukset, ministeriön tarvitsemien neuvonantaja- ja koulutuspalvelujen kustannukset, omistajaohjauksen toimiala- ja yritysjärjestelyosaamisen ylläpitämiseen liittyvät kustannukset sekä omistajien keskinäiseen yhteistyöhön liittyvät ja muut vastaavat kustannukset.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 13.03.01.

2019 IV lisätalousarvio	102 000 000
2019 talousarvio	1 000 000
2018 tilinpäätös	2 000 000

10. Liikenneverkko

01. Väyläviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 460 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 31.01.21.

2019 IV lisätalousarvio	460 000
2019 talousarvio	47 545 000
2018 tilinpäätös	73 549 000
2017 tilinpäätös	74 313 000

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 380 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia

1) hankkeeseen turvalaitteiden uusiminen Tampere—Seinäjoki-rataosalla siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 70 000 000 euroa

2) hankkeeseen E18 Turun kehätie 2. vaihe Kausela—Kirismäki siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 59 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 31.20.01 höyrylaiva SS Saimaan ylläpitoon.

Hankkeiden perusteluina esitetään:

Turvalaitteiden uusiminen Tampere—Seinäjoki -rataosalla

Tampere—Seinäjoki -rataosa on pituudeltaan noin 150 km, josta 90 % on yksiraiteista. Matkustajajunien nopeudet radalla ovat 200 km/h ja rataosalla on vilkas tavaraliikenne. Rataosan turvalaitejärjestelmä on elinkaarensa lopussa, järjestelmän toimittajalta ei saada enää varaosia eikä tuotetukea. Viimeisen kahden vuoden aikana rataosalla on ollut jo useita turvalaitteista johtuvia pitkiä liikennekatkoja.

Hankkeen tavoitteena on varmistaa rataosan häiriötön käyttö ja samalla vähentää merkittävästi koko Länsi-Suomen junaliikenteen häiriöherkkyyttä. Tarkoituksena on korvata nykyinen turvalaitejärjestelmä kokonaisuudessaan vuoden 2022 loppuun mennessä.

Hankkeen kustannusarvio on 70 milj. euroa (MAKU 130, 2010=100).

E18 Turun kehätie 2. vaihe Kausela—Kirismäki

Turun kehätie on osa kansainvälistä TEN-T Skandinavia—Välimeri ydinverkkokäytävää, joka välittää liikennettä Turun ja Naantalin satamiin. Kausela—Kirismäki 9 km tiejakso on osa kaupunkiseudun kehittyvää logistiikan ja teollisuuden aluetta. Tiejakso poikkeaa TEN-T-standardista ollen 2-kaistainen ja tasoliittymän varustettu. Liikenne on vilkasta, ja tasoliittymät tukkeutuvat päivittäin.

Hankkeessa kehätie nelikaistaistetaan ja kevyen liikenteen verkko täydennetään Kausela—Pukila välillä. Lisäksi Kauselan ja Tuulissuon eritasoliittymiä parannetaan, Kirismäen liittymän ramppijärjestelyjä täydennetään ja asuinalueiden kohdille toteutetaan melutorjuntaa. Hankkeen tavoitteena on TEN-T ydinverkon vaatimusten saavuttaminen ja kehätien roolin vahvistaminen liikennejärjestelmässä. Lisäksi tavoitteena on liikenteen ja kuljetusten sujuvuuden ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

Hankkeen kustannusarvio on 59 milj. euroa (MAKU 130, 2010=100).

2019 IV lisätalousarvio	380 000
2019 II lisätalousarvio	40 000 000
2019 talousarvio	1 065 361 000
2018 tilinpäätös	1 468 490 000
2017 tilinpäätös	1 271 800 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia

- 1) hankkeeseen Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet liittyen siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 174 000 000 euroa
- 2) hankkeeseen Keski—Pasila, länsiraide liittyen siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 50 100 000 euroa

3) hankkeeseen Vt 12 Tillola—Keltti liittyen siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Aikaisemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkistus:

Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 1 000 000 eurolla 173 000 000 eurosta 174 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu ratahankkeen takuuajana ilmenneistä korjaustarpeista rakenteiden osalta. Valtuuden tarkistaminen ei edellytä lisämäärärahaa.

Keski—Pasila, länsiraide

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 1 300 000 eurolla 48 800 000 eurosta 50 100 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu useista hankkeessa aiemmin huomioimattomista riskeistä, joiden toteutuminen viivästyttäisi hankkeen loppuunsaattamista ja synnyttäisi lisäkustannuksia. Valtuuden tarkistaminen ei edellytä lisämäärärahaa.

Vt 12 Tillola—Keltti

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 1 000 000 eurolla 14 000 000 eurosta 15 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu hankkeessa aiemmin huomioimattomista riskeistä, mm. viivästykorot ja jätemaalöydökset. Riskien toteutuminen viivästyttäisi ja vaikeuttaisi hankkeen loppuunsaattamista. Valtuuden tarkistaminen ei edellytä lisämäärärahaa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 II lisätalousarvio	70 935 000
2019 talousarvio	298 150 000
2018 tilinpäätös	363 850 000
2017 tilinpäätös	308 100 000

78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 620 000 euroa.

Vuoden 2017 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 8 620 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, mistä 1 220 000 euroa aiheutuu vt 12 Tampereen rantaväylä -hankkeen takuuajakaisten kustannusten kattamisesta ja 7 400 000 euroa Fennovoiman tieyhteys -hankkeen määrärahan uusimisesta.

Fennovoiman tieyhteys -hankkeen sopimusvaltuus on käytetty vuonna 2015 toteutus sopimuksen laatimisen yhteydessä. Valtio maksaa rakentamisesta aiheutuneet menot hankkeen rahoittajalle rakennusurakan vastaanotosta kahden vuoden kuluttua yhtenä eränä edellyttäen, että ydinvoimalan rakennustyöt ovat käynnissä. Arvion mukaan ydinvoimala ei saa rakennuslupaa vuonna 2019.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	8 620 000
2017 tilinpäätös	54 400 000

79. *Elinkaarirahoitushankkeet* (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia

1) hankkeeseen E18 Hamina—Vaalimaa liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 550 000 000 euroa

2) hankkeeseen Hailuodon kiinteä yhteys liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 147 000 000 euroa.

Selvitysosa: Aiemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkistus:

E18 Hamina—Vaalimaa

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 110 000 000 eurolla 660 000 000 eurosta 550 000 000 euroon. Hankkeelta säästyy valtuutta ja määrärahaa onnistuneen kilpailutuksen ja investointivaiheen johdosta. Valtuuden tarkistamista vastaava määrärahasäästö kohdistuu myöhemmille vuosille.

Hailuodon kiinteä yhteys

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 30 100 000 eurolla 116 900 000 eurosta 147 000 000 euroon. Hankkeen tiesuunnitelman valmistumisen ja kustannusten tarkentumisen johdosta olemassa oleva valtuus ei riitä suunniteltuun 20 vuoden PPP-sopimukseen. Kustannusten kasvu johtuu varsinkin kiviaineksen arvioitua suuremmista kuljetuskustannuksista, eroosiosuojauksesta ja penkereen rakentamisesta. Lisäksi rakentamisaika pitenee alkuperäisestä. Valtuuden tarkistamista vastaava määrärahatarve kohdistuu myöhemmille vuosille. Lisävaltuuden aiheuttama määrärahatarve katetaan hankkeelta E18 Hamina—Vaalimaa säästyvällä määrärahalla.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	118 000 000
2018 tilinpäätös	125 000 000
2017 tilinpäätös	107 000 000

20. Liikenteen ja viestinnän viranomaispalvelut

01. *Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 680 000 euroa siirtona momentilta 31.01.21 ja vähennyksenä 380 000 euroa siirtona momentille 31.10.20 SS Saimaan ylläpitoon.

2019 IV lisätalousarvio	300 000
2019 I lisätalousarvio	1 650 000
2019 talousarvio	77 274 000
2018 tilinpäätös	47 113 000
2017 tilinpäätös	46 784 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus oikeutetaan solmimaan vuonna 2019 viisivuotisia kokonaispalvelusopimuksia saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamisesta enintään 36 450 000 euron kokonaiskustannusten määräästä.

Selvitysosa: Valtuuden korotus 1 250 000 eurolla 35 200 000 eurosta 36 450 000 euroon aiheutuu Sipoon saaristokuljetussopimuksen siirtämisestä avustuksesta valtuuden piiriin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	12 683 000
2018 tilinpäätös	14 683 000
2017 tilinpäätös	12 990 000

50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 385 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 31.01.21.

2019 IV lisätalousarvio	385 000
2019 talousarvio	42 983 000
2018 tilinpäätös	46 159 000
2017 tilinpäätös	45 184 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 885 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 800 000 euroa aiheutuu siirrosta momentilta 28.70.05 säästö- päätöksen määrärahan palauttamisesta, 825 000 euroa tiedolla johtaminen -hankkeen rahoituksesta, 200 000 euroa aluekehityksen tilannekuva -hankkeen rahoituksesta ja 60 000 euroa kotouttamiseen liittyvän oikeudellisen neuvonnan siirrosta momentilta 32.30.01.

2019 IV lisätalousarvio	2 885 000
2019 talousarvio	170 338 000
2018 tilinpäätös	171 937 000
2017 tilinpäätös	172 030 000

21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 40 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.40.05 kemikaalilain soveltamisalan laajentamisen siirtymisestä vuodelle 2020.

2019 IV lisätalousarvio	40 000
2019 talousarvio	786 000
2018 tilinpäätös	5 732 000
2017 tilinpäätös	4 326 000

40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 258 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 290 000 euroa työsuhdeneuvontaan ja vähennyksenä 32 000 euroa siirtana momentille 32.30.51 Pohjois-Kalotin koulutussäätiöltä hankittavaan Nord-koulutukseen.

2019 IV lisätalousarvio	258 000
2019 II lisätalousarvio	530 000
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	5 171 000
2018 tilinpäätös	18 651 000
2017 tilinpäätös	14 143 000

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2017 kolmannessa lisätalousarviossa myönnetystä 30 860 000 euron kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 17 810 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	10 000 000
2018 tilinpäätös	10 000 000
2017 tilinpäätös	30 860 000

47. Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	30 777 000
2018 tilinpäätös	19 619 947
2017 tilinpäätös	27 993 447

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maksatusarvioiden tarkentumisesta.

2019 IV lisätalousarvio	15 000 000
2019 talousarvio	140 000 000
2018 tilinpäätös	161 793 255
2017 tilinpäätös	141 827 409

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 11 240 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 400 000 euroa tietokantahallintajärjestelmän ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin ja 9 900 000 euroa siirtona momentilta 32.30.51, mistä 7 000 000 euroa TE-digihankkeen kustannuksiin ja 2 900 000 euroa tietokantajärjestelmän vaihtoon sekä vähennyksenä 60 000 euroa kotouttamistehtäviin liittyvän oikeudellisen neuvontapalvelun hankintaan siirtona momentille 32.01.02.

2019 IV lisätalousarvio	11 240 000
2019 I lisätalousarvio	3 000 000
2019 talousarvio	171 613 000
2018 tilinpäätös	163 524 000
2017 tilinpäätös	173 131 000

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 20 132 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös aikuisväestön digitalisaatiovalmiuksia parantaviin hankintoihin.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että talousarvion momentin päätösoosan toisen kappaleen kohta 7) ja kolmannen kappaleen kohta 7) ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomina.

Vuoden 2018 talousarviossa myönnetystä 321 050 000 euron kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 31 425 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 9 900 000 euroa siirtona momentille 32.30.01, mistä 7 000 000 euroa TE-digihankkeen kustannuksiin ja 2 900 000 euroa tietohallintajärjestelmän vaihtoon ja lisäyksenä 32 000 euroa Pohjois-Kalotin koulutussäätiöltä hankittavaan Nord-koulutukseen siirtona momentilta 32.01.40 sekä 30 000 000 euroa peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointina.

Momentin perustelujen täydennys mahdollistaa aikuisväestön digitalisaatiovalmiuksien parantamiseen liittyvät hankinnat. Osana Suomen EU-puheenjohtajuuskautta tarkoituksena on hankkia digitalisaatiovalmiuksia parantava verkkokurssi, joka annettaisiin puheenjohtajamaan lahjana muille jäsenvaltioille.

Momentin perustelujen muutos aiheutuu julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämistä koskevan hallituksen esityksen (HE 62/2018) raukeamisesta perustuslain 49 §:n 1 momentin nojalla, minkä johdosta eräät kasvupalvelupilotit jäivät käynnistymättä.

Vuoden 2018 määrärahan peruuttamisesta 1 425 000 euroa aiheutuu kotouttamisen vaikuttavuusinvestointirahaston (SIB) kautta toteutuneista säästöistä kotouttamiskoulutusmenoissa.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	20 132 000
2019 I lisätalousarvio	-7 500 000
2019 talousarvio	244 061 000
2018 tilinpäätös	321 050 000
2017 tilinpäätös	433 753 000

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 280 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu sosiaali- ja terveystalouden uudistukseen liittyneiden yrityskauppa- ja markkinoiden toimivuuden edistämisen lisätehtävien poistumisesta uudistuksen rauettua.

2019 IV lisätalousarvio	-280 000
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	15 548 000
2018 tilinpäätös	11 294 000
2017 tilinpäätös	10 619 000

03. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 2 700 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu EU:n yhtenäispatenttijärjestelmän voimaantulon siirtymisestä vuoteen 2020.

2019 IV lisätalousarvio	-2 700 000
2019 talousarvio	7 943 000
2018 tilinpäätös	-1 564 661
2017 tilinpäätös	2 445 896

05. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 160 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu kemikaalilain soveltamisalan laajentumisen siirtymisestä vuodelle 2020, mistä 40 000 euroa on siirtoa momentille 32.01.21.

2019 IV lisätalousarvio	-160 000
2019 talousarvio	19 564 000
2018 tilinpäätös	19 218 000
2017 tilinpäätös	19 482 000

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio-politiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 30 000 000 euroa.

Valtuus

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2019 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 726 587 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu rakennerahasto- ja ulkorajayhteistyöhankkeiden ennakoitua pienemmistä maksatuksista.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä 60 075 000 euroa aiheutuu ohjelmakauden 2014—2020 päättyneiltä hankkeilta purkautuneiden ja vielä loppuohjelmakaudesta purkautuviksi arvioitujen myöntämisvaltuuksien uudelleen budjetoinnista ja 2 601 000 euroa momentin valtuusseurannan teknisestä tarkistamisesta.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 18 023 000 euroa vuonna 2020, 24 030 000 euroa vuonna 2021 ja 18 022 000 euroa vuonna 2022.

2019 IV lisätalousarvio	-30 000 000
2019 I lisätalousarvio	-4 900 000
2019 talousarvio	401 887 000
2018 tilinpäätös	334 422 348
2017 tilinpäätös	280 568 707

60. Energiapolitiikka

42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	125 000
2018 tilinpäätös	9 591
2017 tilinpäätös	845 857

44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 36 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tuotantomäärän kasvusta.

2019 IV lisätalousarvio	36 100 000
2019 talousarvio	214 500 000
2018 tilinpäätös	249 808 985
2017 tilinpäätös	225 791 255

70. Kotouttaminen

03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 1 220 000 euroa Kotouttamisen osaamiskeskuksen menoihin, kuten kotoutumisen, kotouttamisen ja etnisten suhteiden seurantaan, toimintamallien kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen levittämiseen, järjestöille ja muille toimijoille myönnettäviin avustuksiin kotoutumisen edistämiseen sekä muihin kotouttamispolitiikan toimeenpanoa ja vaikuttavuutta edistäviin menoihin.

Selvitysosa: Perustelujen muutoksella mahdollistetaan Kotouttamisen osaamiskeskuksen määrärahan käyttö omakielisten orientaatiokoulutusten järjestämiseen sekä valtakunnallisen koulutusmateriaalin tuottamiseen maahanmuuttajien yhteiskuntatietoisuuden lisäämiseksi.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 I lisätalousarvio	250 000
2019 talousarvio	1 631 000
2018 tilinpäätös	3 561 000
2017 tilinpäätös	1 631 000

30. Valtion korvaukset kotouttamisesta (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Kansaneläkelaitokselle kotoutumislain 51 §:n 2 momentin perusteella korvattaviin entisen Neuvostoliiton alueelta tulleista paluumuuttajista aiheutuviin perustoimeentulotuen kustannuksiin.

Selvitysosa: Perustelujen täydentämisellä mahdollistetaan entisen Neuvostoliiton alueelta tulleista paluumuuttajista aiheutuva viiden vuoden ajalta maksettava perustoimeentulotuen kustannusten korvaus Kansaneläkelaitokselle.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	222 073 000
2018 tilinpäätös	225 053 280
2017 tilinpäätös	224 865 004

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös mielenterveyslain (1116/1990) 3 tai 4 luvun nojalla määrätyn tahdosta riippumattoman psykiatrisen hoidon kustannuksiin niissä tapauksissa, kun henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa eikä hoidon maksaja määräydy minkään muun lainsäädännön nojalla.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tahdosta riippumattomaan hoitoon määrättyjen henkilöiden hoidon kustannuksista niissä tapauksissa, kun henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa, eikä kustannusten maksuvelvollisuutta voida määrätä kansainvälisten sopimuksen perusteella. Hoidon kustannuksia ei myöskään voida korvata terveydenhuoltolain 50 §:n perusteella.

2019 IV lisätalousarvio	500 000
2019 talousarvio	547 000
2018 tilinpäätös	421 554
2017 tilinpäätös	563 000

02. Valvonta

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 120 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tupakkalainsäädännön muutoksen vaatimista lisäresursseista.

2019 IV lisätalousarvio	120 000
2019 I lisätalousarvio	280 000
2019 talousarvio	11 940 000
2018 tilinpäätös	11 021 000
2017 tilinpäätös	10 762 000

08. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen käyttöä hallinnoivan lupaviranomaisen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan nettomäärärahana.

Selvitysosa: Muutos nettomäärärahaksi mahdollistaa toiminnan tulojen nettouttamisen momentille. Vuonna 2019 tuloja arvioidaan kertyvän 1 000 euroa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 I lisätalousarvio	2 500 000

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 391 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu poliisin tilaamien ruumiiden kuljetuksista aiheutuvien menojen kasvusta sekä poliisin määräämien oikeuslääketieteellisten tutkimusten lisääntymisestä.

2019 IV lisätalousarvio	391 000
2019 talousarvio	10 247 000
2018 tilinpäätös	10 668 257
2017 tilinpäätös	7 504 651

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 125 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 33.03.25 liittymismaksuksi Biopankki Osuuskunta Suomi FINBB -nimiseen osuuskuntaan.

2019 IV lisätalousarvio	125 000
2019 II lisätalousarvio	—
2019 I lisätalousarvio	250 000
2019 talousarvio	53 708 000
2018 tilinpäätös	53 252 000
2017 tilinpäätös	49 622 000

25. Kansallinen genomikeskus, kansallinen syöpäkeskus ja lääkekehityskeskus (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 125 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 33.03.04 liittymismaksuksi Biopankki Osuuskunta Suomi FINBB -nimiseen osuuskuntaan.

2019 IV lisätalousarvio	-125 000
2019 talousarvio	5 200 000
2018 tilinpäätös	7 400 000
2017 tilinpäätös	5 800 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja erät palvelut

51. Lapsilisät (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 13 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu saajamäärien alenemisesta.

2019 IV lisätalousarvio	-13 000 000
2019 talousarvio	1 369 900 000
2018 tilinpäätös	1 362 200 000
2017 tilinpäätös	1 360 500 000

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 70 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu saajamäärien alenemisesta.

2019 IV lisätalousarvio	-70 000 000
2019 talousarvio	1 567 800 000
2018 tilinpäätös	1 492 000 000
2017 tilinpäätös	1 266 400 000

57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 50 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 14 100 000 euroa aiheutuu maahanmuuttovarauksen purkamisesta ja 35 900 000 euroa taloustilanteen parantumisesta ja opiskelijoiden toimeentulotuen tarpeen pienentymisestä. Kotitaloudet saavat toimeentulotukea aiempaa lyhyemmän ajan ja maksettu toimeentulotuki/kk on hieman aiempaa pienempi. Opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin on pienentänyt heidän toimeentulotukitarvettaan. Myös sairauspäivärahan korotus ensisijaisena etuutena on vähentänyt toimeentulotuen tarvetta.

2019 IV lisätalousarvio	-50 000 000
2019 talousarvio	751 900 000
2018 tilinpäätös	719 811 107
2017 tilinpäätös	760 630 313

20. Työttömyysturva

50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 45 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu työttömien määrän laskusta.

2019 IV lisätalousarvio	-45 000 000
2019 talousarvio	828 900 000
2018 tilinpäätös	816 922 684
2017 tilinpäätös	983 911 277

52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu työttömien määrän laskusta.

2019 IV lisätalousarvio	-40 000 000
2019 talousarvio	1 510 100 000
2018 tilinpäätös	1 463 594 162
2017 tilinpäätös	1 495 980 710

30. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että vuonna 2019 maksettava valtion vuoden 2018 toteutunut alijäämä on 10 000 000 euroa arvioitua pienempi.

2019 IV lisätalousarvio	-10 000 000
2019 talousarvio	2 425 900 000
2018 tilinpäätös	2 113 127 344
2017 tilinpäätös	1 942 157 161

40. Eläkkeet

52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarvearvion muutoksesta.

2019 IV lisätalousarvio	900 000
2019 II lisätalousarvio	200 000
2019 talousarvio	292 100 000
2018 tilinpäätös	252 951 272
2017 tilinpäätös	192 849 154

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentilta vähennetään 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu eläkkeensaajan asumistukea ja kansaneläkettä saavien määrrien alenemisesta.

2019 IV lisätalousarvio	-30 000 000
2019 I lisätalousarvio	20 000
2019 talousarvio	3 563 400 000
2018 tilinpäätös	3 523 554 490
2017 tilinpäätös	3 531 883 431

50. Veteraanien tukeminen

52. *Valtion korvaus sota- ja sotilasinvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)*

Momentilta vähennetään 10 238 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu hoitolaitosten sota- ja sotilasinvalidiasiakkaiden vähenemisestä ja siitä että moni sotainvalidi asuu edelleen kotona.

2019 IV lisätalousarvio	-10 238 000
2019 talousarvio	38 000 000
2018 tilinpäätös	40 000 000
2017 tilinpäätös	57 000 000

55. *Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentilta vähennetään 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu kuntoutettavien määrän vähenemisestä.

2019 IV lisätalousarvio	-3 000 000
2019 talousarvio	3 500 000
2018 tilinpäätös	3 500 000
2017 tilinpäätös	3 500 000

56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 13 238 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu veteraanien kuntoutuksesta ja veteraanien kotona asumista tukevista palveluista.

2019 IV lisätalousarvio	13 238 000
2019 talousarvio	58 400 000
2018 tilinpäätös	60 970 000
2017 tilinpäätös	49 325 000

58. Rintamaveteraanien kotiin vietävät palvelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 16 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarvearvion muutoksesta.

2019 IV lisätalousarvio	16 000 000
2019 talousarvio	19 500 000

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto*65. Lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen vahvistaminen (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 600 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen Kuopion kaupungille väkivaltaisen iskun jälkihoitoon.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Kuopiossa 1.10.2019 tapahtuneen väkivaltaisen iskun jälkihoitosta sisältäen mm. riittävän traumahoidon ja psykososiaalisen tuen järjestämisen.

2019 IV lisätalousarvio	600 000
2019 I lisätalousarvio	500 000

90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen*50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 1 439 000 euroa.

Vuoden 2017 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 439 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 IV lisätalousarvio	1 439 000
2019 talousarvio	361 850 000
2018 tilinpäätös	357 975 000
2017 tilinpäätös	323 100 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 99 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmaan liittyviin kuluihin.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 23.01.01, mistä 30 000 euroa aiheutuu laajennetusta hankintatuesta ja 69 000 euroa yhden henkilötyövuoden palkkaus- ja muiden menojen siirrosta.

2019 IV lisätalousarvio	-99 000
2019 talousarvio	26 227 000
2018 tilinpäätös	27 034 000
2017 tilinpäätös	27 472 000

04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Suomen Akatemian rahoittamien yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksiin sisältyvien siirtomenojen maksamiseen ja virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi siirtomenojen maksamiseen kehitysyhteistyön kohdalle edellyttäen, että vastaava meno veloitetaan momentin 24.30.66 määrarahasta.

Selvitysosa: Muutos mahdollistaa SYKE:n osallistumisen ulkoministeriön rahoittamiin instituutioiden välisen yhteistyön hankkeisiin sekä Suomen Akatemian hankkeisiin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	23 024 000
2018 tilinpäätös	24 311 000
2017 tilinpäätös	25 878 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Ympäristövahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään hylkysaneerauksen suunnitteluun sekä viranomaisyhteistyön ja osaamisen kehittämiseen. Erityisesti hylkysaneerauksen valmistelu eli hylkyjen tunnistamis- ja tiedustelutapojen kehittäminen ja saneerauskohteiden valinta työllistää asiantuntijoita Suomen ympäristökeskuksessa. Suomen ympäristökeskukselle ehdotetaan yhden henkilötyövuoden lisäystä, jolloin määrärahaa saa käyttää kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	18 200 000
2018 tilinpäätös	7 100 000
2017 tilinpäätös	10 900 000

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 78 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu eläkemaksurakenteen muutoksesta.

2019 IV lisätalousarvio	78 000
2019 II lisätalousarvio	900 000
2019 talousarvio	35 369 000
2018 tilinpäätös	34 760 000
2017 tilinpäätös	29 656 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Lykkäykset, velkajärjestelyt ja akordit

Momentin perusteluja muutetaan siten, että purettaessa pysyvästi tyhjilleen jääneitä aravavuokrataaloja väestöltään vähenevillä alueilla tai, mikäli on välttämätöntä suurempien luottotappioiden estämiseksi asuntotarpeeltaan supistuvilla alueilla, saa v. 2019 valtion vastuulle aravarajoituslain (1190/1993) 17 a §:n ja 16 a §:n mukaisesti jättää aravalainapääomia yhteensä enintään 10 000 000 euroa, kuitenkin siten, että aravarajoituslain 16 a §:n mukaisten rajoitusakordien määrä on yhteensä enintään 3 000 000 euroa.

Avustukset

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2019 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää avustuksia erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 103 000 000 euroa.

Selvitysosa: Purkuakordeja ja rajoitusakordeja koskevien hakemusten määrä on ollut v. 2019 erittäin suuri, eikä akordeihin määrätty 8 000 000 euron valtuus riitä tarvittavien akordien toteuttamiseen. Vuonna 2019 voimaan tulleiden lakimuutosten johdosta akordien myöntöedellytyksiä lievennettiin ja akordien enimmäisprosentteja nostettiin. Akordit ehkäisevät etenkin väestöltään vähenevillä alueilla valtion tukemien vuokratallyhteisöjen taloudellisia vaikeuksia ja mahdollistavat kiinteistökannan kehittämisen kysyntää vastaavaksi.

Erityisryhmien investointiavustuksista voidaan vähentää 2 000 000 euroa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 IV lisätalousarvio	—
2019 II lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	—
2018 tilinpäätös	—
2017 tilinpäätös	—

Pääluokka 36

VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 24 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu pääosin negatiivisen korkotason aiheuttamasta emissiovoitosta viitelainan emission yhteydessä syyskuussa, mitä vastaavat korkosuojauksen menot ovat kasvaneet.

Korkomenoarviota on tarkistettu toteutuneiden korkomenojen, toteutuneen lainanoton sekä toteutuneen korkotasokehityksen mukaisesti. Korkomenojen arvioinnissa on laskentaoletuksena käytetty laskentahetken markkinakorkotasoja, -0,5 prosentin lyhyttä korkoa kolmen kuukauden korkojaksoille ja -0,1 prosentin pitkää korkoa kymmenen vuoden korkojaksoille.

2019 IV lisätalousarvio	24 000 000
2019 talousarvio	1 170 000 000
2018 tilinpäätös	1 146 884 096
2017 tilinpäätös	1 324 939 712